

# Práva transgender osob podle EÚLP se zaměřením na změnu pohlaví

## Abstrakt

Přestože jsou trans\* lidé bez ohledu na specifika své životní zkušenosti jejími plnohodnotnými členy, staví jim společnost do cesty četné překážky. Některé z nich jsou natolik závažné, že mohou být považovány za porušování základních lidských práv. Tato práce se proto zabývá právy trans\* osob pohledem Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Jak tento mezinárodní instrument taková práva vnímá zjišťuje prostřednictvím judikatury Evropského soudu pro lidská práva.

Výzkumným cílem práce je zjistit a analyzovat to, jak práva trans\* lidí chrání mezinárodní právo lidských práv prostřednictvím EÚLP, potažmo jak tato práva chrání Evropský soud pro lidská práva. Dále pak v rámci právní analýzy poskytnout základní přehled o trans\* lidech jako skupině a zaměřit se na koncept „změny pohlaví“ a jeho problematickou stránku. Za tímto účelem si autorka klade výzkumnou otázku: *Jak chrání Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod práva trans\* lidí a jak k jejich ochraně přistupuje Evropský soud pro lidská práva?*

Práce se zaměřuje především na problematiku právního uznání genderové identity a s tím úzce propojené problematiky trans\* manželství, rodičovství a fyzické tranzice. Práce je rozdělena do tří hlavních částí. První část představuje teoretická východiska práce a již výše zmíněný úvod do problematiky trans\* identity, včetně vymezení některých klíčových pojmů. Druhá část se věnuje právnímu základu, který poskytuje EÚLP. Třetí část se věnuje konkrétním případům v rámci rozhodovací praxe ESLP, dělí je do tématických okruhů, stručně popisuje skutkové okolnosti a řešené otázky a závěry, ke kterým Soud dospěl. Každé rozhodnutí je pak kriticky zhodnoceno z hlediska legitimacy argumentů, významu a dopadů.

Závěrem práce dochází k tomu, že judikatura ESLP na toto téma je poměrně početná a pozvolna se vyvíjející. Soud nejčastěji řeší stížnosti z hlediska porušení práva na soukromý a rodinný život (čl. 8). Posun v přístupu Soudu k otázkám s trans\* lidmi spojenými je sice pozvolný, ovšem výrazný. Práce ukazuje, že se pozice ESLP postupně vyvíjí směrem k většímu posílení práv trans\* osob a respektování jejich genderové identity, práva na soukromý a rodinný život, práva na uzavření manželství a dalších práv zakotvených v EÚLP.

**Klíčová slova: ESLP, transgender, EÚLP**